

Норвешки амбасадор у Београду Арне Бјорнстад изјавио је да његова земља подржава Србију и Косово да постигну споразум о нормализацији односа који неће нарушити стабилност Западног Балкана, већ ће га учинити привлачним за инвестиције.

У интервјуу агенцији Бета, Бјорнстад је рекао да Косово има право да формира своју војску, али да мора да води рачуна о ставу мањина и правној процедури.

"Норвешка жели да Србија и Косово постигну споразум о нормализацији односа, јер је то добро за обе стране. Због постојеће неизвесности која повећава страх од дестабилизације у региону, и Србија и Косово остају ускраћени за инвестиције и за могућност за стварање радних места", рекао је Бјорнстад.

Он је навео да евентуални договор "мора да узме у обзир стабилност у региону" и да циљ споразума треба да буде стварање стабилног окружења које ће бити примамљиво

за инвестиције.

"О чему год да се договоре, Београд и Приштина треба да воде рачуна о последицама по стабилност у региону", казао је норвешки амбасадор.

Дијалог само под патронатом ЕУ

Упитан да ли је Норвешка задовољна начином на који се води дијалог Београда и Приштине у Бриселу и да ли би у преговоре требало укључити САД и Русију, Бјорнстад је рекао да не види алтернативу постојећем процесу.

"За сада не постоји алтернатива, или бар не боља алтернатива преговорима под покровитељством ЕУ. Не видим како би то (промена формата) могло да донесе другачији резултат", казао је Бјорнстад.

Амбасадор је рекао да Норвешка, као земља која признаје независност Косова, сматра да Косово, као било која суверена држава, има право да самостално одлучи о формирању своје војске, односно о евентуалној трансформацији Безбедносних снага Косова, што се у последње време често најављује из Приштине.

"Србија не признаје независност Косова, а Норвешка, као САД и већина чланица ЕУ, признаје. Ми нити подржавамо нити бранимо Косову да формира војску, јер мислимо да они сами треба да одлуче о томе", рекао је амбасадор.

Додао је да Приштина, у евентуалном процесу формирања војске Косова, треба да води рачуна о ставу националних мањина и о поштовању правних процедура.

"Они имају право да то учине (да формирају војску), али уз поштовање правне процедуре и уважавања става различитих заједница, пре свега косовских Срба", казао је Бјорнстад.

Он је оценио да је проширење ЕУ на Западни Балкан неопходно, јер ће много учинити за стабилност целе Европе, а не само Балкана, и додао да Норвешка због тога "снажно подржава" земље региона на путу ка ЕУ.

Упитан да оцени стање владавине права у Србији, Бјорнстад је рекао да је у тој области "свакако потребан одредјени напредак" и додао да је Србији потребан "независан и ефикасан судски систем".

Новинари морају да се осећају безбедно

Казао је и да највећи проблем у области слободе медија представља то што има превише новина, радио и телевизијских станица које зависе од различитих субвенција и поклона, што отвара простор за манипулисање медијима.

"Потребан је напредак и у тој области, новинари би требало да се осећају безбедно, и не смеју да буду нападнути ако пишу нешто што се неке не свидја", рекао је норвешки амбасадор.

Он је оценио да Србија и Норвешка имају "веома добре, проблемима неоптерећене односе".

"Можда се не слажемо у свему, али немамо никаква отворена питања или спорове. Постоји много контаката међу нашим политичарима, а оно што покушавамо да повећамо и учинимо редовним јесте дијалог на нивоу службеника извршне власти", казао је Бјорнстад.

У области трговине и инвестиција могло би да буде урађено више, навео је норвешки амбасадор и додао да постоји "прилично интересовање" норвешких компанија за пословање у Србији.

"Норвешке компаније чекају напредак Србије на путу ка ЕУ, један од проблема је и чињеница да високотехнолошке компаније не могу да користе део своје технологије изван ЕУ и НАТО", рекао је.

Он је казао да Србија, да би привукла више инвестиција из Норвешке, пре свега треба да удје у ЕУ, јер то гарантује већу стабилност у земљи и региону, а проблеме праве и разне субвенције и парафискални трошкови.

"Србија чини напредак у бројним питањима у тој области, али није још у ЕУ и има још ствари које треба урадити. Компаније за то време чекају", додао је Бјорнстад.

Упитан да оцени политику Србије према суседима, рекао је да је сарадња "на техничком нивоу понекад беспрекорна", да државни органи имају веома добру сарадњу, али да су проблеми најчешће повезани са злоупотребима прошлости и да има превише провокативних изјава, корисних за добијање подршке бирача.

"Не бих никога издвојио, нити рекао да је више одговоран од других, али свако би требало да има свест да стално враћање у прошлост и оптуживање других, уз коришћење провокативних изјава, заправо блокира напредак и изазива реакцију у другој земљи. Што пре ти вербални спорови и оптужбе престану, то боље", навео је норвешки амбасадор.

Сарадња земаља Западног Балкана боља од онога што читамо у новинама

Додао је да је "срећом, стварна сарадња међу земљама Западног Балкана много боља од онога што можете да прочитате у новинама".

Поводом општих избора у Босни и Херцеговини 7. октобра, Бјорнстад је рекао да су градјани те земље гласали углавном пратећи етничке линије и да је БиХ пример земље којој је потребно јединство, пошто људи "не успевају да превазидју прошлост".

"Ако питате већину Норвежана када су добили независност од Шведске, нећете добити одговор јер људи то не знају, јер ми то не славимо. Политике идентитета раздвајају људе, веома су опасне, отежавају сарадњу. Пример Норвешке и Шведске је добра лекција - немојте славити конфликте с комшијама", навео је амбасадор.

Поводом резултата референдума у Македонији о промени имена земље на основу Споразума с Грчком, Бјорнстад је рекао да треба сачекати расплет ситуације.

"Име земље је веома емотивно питање. Норвешка сматра да је сада време за национално помирење (власти и опозиције) у Македонији, пошто 80 одсто грађана те земље жели у ЕУ и НАТО. Говор (премијера Зорана) Заева у понедељак, када је у парламенту позвао на помирење, представља добар почетак", додао је Бјорнстад.

(Бета)